Samling af Afgørelser

RETTENS KENDELSE (Første Afdeling)

20. november 2017*

»Annullationssøgsmål – bistand fra en advokat, der ikke er tredjemand – afvisning«

I sag T-702/15,

BikeWorld GmbH, Sankt Ingbert (Tyskland), ved advokat J. Jovy,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved L. Flynn, B. Stromsky og T. Maxian Rusche, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand i henhold til artikel 263 TEUF om delvis annullation af Kommissionens afgørelse (EU) 2016/151 af 1. oktober 2014 om Tysklands statsstøtte SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) til Nürburgring (EUT 2016, L 34, s. 1),

har

RETTEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, I. Pelikánová, og dommerne V. Valančius og U. Öberg (refererende dommer),

justitssekretær: E. Coulon,

afsagt følgende

Kendelse

Sagens baggrund

1 Nürburgring, der er en racerbane i den tyske delstat Rheinland-Pfalz, var i perioden 2002-2012 genstand for en række støtteforanstaltninger, der i det væsentlige bestod i kapitalindskud, lån, offentlige garantier, hensigtserklæringer, efterstilling af fordringer, en forpagtningsafgift, der lå under markedsniveauet, betaling af et vederlag for tjenesteydelser og udbetaling af tilskud.

* Processprog: tysk.

2 Disse foranstaltninger vedrørte omkostninger til opførelse og drift af faciliteter med direkte tilknytning til racerbanen (især tribuner), opførelse og drift af faciliteter til fremme af turisme (forlystelsesaktiviteter, indlogering, arrangementer, butikker, restauranter og spil) samt afholdelse af formel 1-løb.

3 Støtten blev hovedsageligt ydet af delstaten Rheinland-Pfalz og af offentlige virksomheder, som kontrolleres af delstaten, og som ejer de forskellige anlæg i Nürburgring-komplekset, dvs. Nürburgring GmbH (herefter »NG«), Motorsport Resort Nürburgring GmbH og Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH.

4 Den 21. marts 2012 besluttede Europa-Kommissionen at indlede en formel undersøgelsesprocedure mod Forbundsrepublikken Tyskland vedrørende den støtte, der var ydet til Nürburgring, herunder NG's lån til dets datterselskaber, hvilket omfattede sagsøgeren, BikeWorld GmbH, tidligere BikeWorld Nürburgring Besitz GmbH (herefter »BWNB«) og dernæst BikeWorld Nürburgring GmbH (herefter »BWN2«), og dets retlige forgængere såsom Bike World Nürburgring GmbH (herefter »BWN1«).

5 Formålet med BWN1 var handel med nye og brugte motorcykler samt fremme af motorcykelturisme i Eifelregionen. BWN1 blev med virkning fra den 6. september 2005 fusioneret med og overtaget af BWNB. BWNB skiftede derefter navn til BWN2.

6 NG var successivt eller samtidig indehaver af kapitalandele i BWNB og BWN1 efterfulgt af BWN2 og det sagsøgende selskab. NG ydede lån til sine datterselskaber BWN1, BWNB og BWN2 (herefter »de omtvistede lån«).

7 Den 15. maj 2007 solgte NG sin andel på 49% i BWN2's kapital til Norbert Brückner og Jörg Jovy. I forbindelse med dette salg blev værdien af fordringerne i forbindelse med de omtvistede lån ifølge sagsøgeren vurderet til 0 EUR.

8 I 2008 ophørte BWN2 med sine aktiviteter i tilknytning til Nürburgring.

9 BWN2 overtog herefter sagsøgerens navn og flyttede sit hjemsted til St. Ingbert (Tyskland).

10 Efter at Forbundsrepublikken Tyskland havde tildelt yderligere støtte, besluttede Kommissionen den 7. august 2012 at udvide undersøgelsesproceduren.

11 Den 1. oktober 2014 vedtog Kommissionen afgørelse (EU) 2016/151 om Tysklands statsstøtte SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) til Nürburgring (EUT 2016, L 34, s. 1, herefter »den anfægtede afgørelse«).

12 I den anfægtede afgørelse fastslog Kommissionen, at de omtvistede lån havde givet anledning til udbetaling af statsstøtte, som var ulovlig og uforenelig med det indre marked, og at denne støtte skulle tilbagebetales.

13 I 226. betragtning til den anfægtede afgørelse konstaterede Kommissionen, at det sagsøgende selskab var forpligtet til at tilbagebetale den statsstøtte, som selskabet selv – under sine tidligere navne – eller dets retlige forgængere havde modtaget i forbindelse med de omtvistede lån.

14 Ved skrivelse af 5. maj 2015 pålagde NG sagsøgeren at tilbagebetale et samlet beløb på 4 902 275,29 EUR. NG har den 10. august 2015 nedlagt påstand for Landgericht Saarbrücken (den regionale ret i første instans i Saarbrücken, Tyskland) om, at sagsøgeren tilpligtes at tilbagebetale et beløb på 250 000 EUR, som denne modtog den 4. april 2007 i form af et lån i strid med artikel 108, stk. 3, TEUF og artikel 107, stk. 1, TEUF. NG har uden for rammerne af denne sag af samme grunde fremsat krav om, at sagsøgeren tilbagebetaler et beløb på 4 652 200 EUR.

Retsforhandlingerne og parternes påstande

15 Sagsøgeren anlagde den foreliggende sag ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 3. december 2015. Sagen blev henvist til Rettens Ottende Afdeling, og der blev udnævnt en refererende dommer.

16 Den 7. april 2016 indgav Kommissionen et svarskrift.

17 Den 13. maj 2016 anmodede Retten som led i en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse sagsøgeren om at oplyse, hvilken tilknytning denne har til sin repræsentant, advokat Jörg Jovy, og til at tage stilling til sagens formalitet, henset til artikel 19, stk. 3 og 4, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol.

18 Den 30. maj 2016 svarede sagsøgeren, at advokat Jovy var en af de to anpartshavere i selskabet, og at han ejede 10% af dets kapital, men ikke deltog i den administrative og økonomiske ledelse.

19 Den 19. juli 2016 indgav det sagsøgende selskab en replik, hvori det meddelte Retten, at der var indledt insolvensbehandling mod det, og – efter at have gentaget den i stævningen indeholdte påstand om udsættelse af den anfægtede afgørelses gennemførelse – begærede retsforhandlingerne i den foreliggende sag udsat i ni måneder.

20 Den 22. juli 2016 fremsatte Kommissionen bemærkninger til begæringen om udsættelse, hvori den fastslog, at der ikke var grundlag for at udsætte sagen.

21 Ved afgørelse af 29. juli 2016 forkastede formanden for Rettens Ottende Afdeling begæringen om udsættelse af sagen.

22 Den 2. september 2016 indgav Kommissionen en duplik.

23 Den 16. september 2016 meddelte Kommissionen, at den ikke ønskede at blive hørt under mundtlige retsforhandlinger. Sagsøgeren anmodede ikke inden for den fastsatte frist om at måtte udtale sig mundtligt i et retsmøde i henhold til artikel 106 i Rettens procesreglement.

24 Ved Rettens præsidents afgørelse af 12. oktober 2016 blev den foreliggende sag tildelt en ny refererende dommer, der har sæde i Første Afdeling.

25 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

– Den anfægtede afgørelse annulleres, for så vidt som den vedrører sagsøgeren.

– Den anfægtede afgørelses gennemførelse i forhold til sagsøgeren udsættes, indtil Retten har truffet afgørelse vedrørende dette søgsmål.

26 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

– Principalt: afvisning.

– Subsidiært: frifindelse.

– Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

27 I henhold til procesreglementets artikel 129 kan Retten til enhver tid af egen drift og efter at have hørt hovedparterne beslutte at afsige begrundet kendelse om, hvorvidt sagen skal afvises, fordi ufravigelige procesforudsætninger, herunder formalitetsbetingelserne, ikke er opfyldt (jf. kendelse af 27.3.2017, Frank mod Kommissionen, T-603/15, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:228, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

28 Retten finder, at den foreliggende sag er tilstrækkeligt oplyst ved sagsakterne og de forklaringer, parterne har afgivet under retsforhandlingernes skriftlige del, og har som følge heraf besluttet at træffe afgørelse uden at fortsætte sagens behandling.

29 Kommissionen har ikke fremsat nogen egentlig formalitetsindsigelse, men har i svarskriftet og i duplikken fremsat en afvisningspåstand, som i det væsentlige er baseret på, at det foreliggende søgsmål ikke opfylder kravene i artikel 19 og 21 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, for så vidt som advokat Jovy, der repræsenterer sagsøgeren, er en af selskabets to anpartshavere og dermed ikke er uafhængig i forhold til det.

30 Sagsøgeren har haft mulighed for at tage stilling til denne afvisningspåstand i sit svar på Rettens foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse (jf. præmis 17 ovenfor) og i replikken. Sagsøgeren har i denne forbindelse i det væsentligt gjort gældende, at selskabets repræsentant på det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt, kun var involveret i selskabet i den forstand, at han ejede 10% af dets kapital, men ikke deltog i selskabets administrative og økonomiske ledelse og kun repræsenterede det i sin egenskab af advokat og ikke i sin egenskab af anpartshaver.

31 Det fremgår ifølge fast retspraksis af artikel 19, stk. 3 og 4, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og af denne statuts artikel 21, stk. 1, som ifølge artikel 53, stk. 1, i samme statut finder anvendelse på Retten, og navnlig af anvendelsen af udtrykket »repræsenteres« i denne statuts artikel 19, stk. 3, at når der anlægges en sag ved Retten, er parter ud over medlemsstaterne, EU-institutionerne, de stater, som er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), bortset fra medlemsstaterne, samt den i aftalen omhandlede EFTA-Tilsynsmyndighed, ikke bemyndiget til selv at føre deres sag, men skal lade en anden person møde for sig, og denne person skal have møderet for en ret i en medlemsstat eller i en stat, som er part i EØS-aftalen (jf. kendelse af 5.12.1996, Lopes mod Domstolen, C-174/96 P, EU:C:1996:473, præmis 11 og den deri nævnte retspraksis, og af 16.9.2015, Calestep mod ECHA, T-89/13, EU:T:2015:711, præmis 28 og den deri nævnte retsinstans).

32 Kravet om, at en anden person skal møde, er i overensstemmelse med den opfattelse af advokatens rolle, som findes i Unionens retsorden, og som ligger til grund for artikel 19 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, nemlig at advokaten betragtes som medvirkende i retsplejen, hvorved han i fuld uafhængighed og under varetagelse af det overordnede hensyn til retsplejen skal yde den juridiske bistand, som klienten har behov for (jf. kendelse af 5.9.2013, ClientEarth mod Rådet, C-573/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:564, præmis 11 og den deri nævnte retspraksis, og af 16.9.2015, Calestep mod ECHA, T-89/13, EU:T:2015:711, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis). I forbindelse med tvister, der indbringes for Unionens retsinstanser, skal dette krav gennemføres på en objektiv måde, der nødvendigvis må være uafhængig af de nationale retsordener (jf. kendelse af 19.11.2009, EREF mod Kommissionen, T-40/08, ikke trykt i Sml., EU:T:2009:455, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis, og af 18.5.2015, Izsák og Dabis mod Kommissionen, T-529/13, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:325, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).

33 Ifølge Domstolen sigter kravet om bistand fra tredjemand dels mod at undgå, at private parter fører deres egen sag uden at benytte en mellemmand, dels at sikre, at juridiske personer forsvares af repræsentanter, der er tilstrækkeligt distancerede fra de juridiske personer, som de repræsenterer (kendelse af 5.9.2013, ClientEarth mod Rådet, C-573/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:564,

præmis 14, og af 4.12.2014, ADR Center mod Kommissionen, C-259/14 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2014:2417, præmis 25; jf. også kendelse af 6.4.2017, PITEE mod Kommissionen, C-464/16 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2017:291, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

34 Med hensyn til kriteriet om juridisk bistand, der ydes »i fuld uafhængighed«, har Domstolen ved fastlæggelsen af det personelle anvendelsesområde for beskyttelse af fortroligheden af korrespondancen mellem advokater og deres klienter (dom af 18.5.1982, AM & S Europe mod Kommissionen, 155/79, EU:C:1982:157, præmis 24) anset dette kriterium for opfyldt, når den pågældende advokat strukturelt, hierarkisk og funktionelt er tredjemand i forhold til den person, som den juridiske bistand ydes til (dom af 17.9.2007, Akzo Nobel Chemicals og Akcros Chemicals mod Kommissionen, T-125/03 og T-253/03, EU:T:2007:287, præmis 168), hvilket også gælder i forbindelse med repræsentation for Unionens retsinstanser (jf. i denne retning kendelse af 9.11.2011, Glaxo Group mod KHIM – Farmodiética (ADVANCE), T-243/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2011:649, præmis 16). Det er desuden blevet fastslået, at advokaten for en part som omhandlet i artikel 19, stk. 3, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol eller en ikke-privilegeret part ikke må have en sådan personlig tilknytning til den pågældende sag eller en sådan afhængighed af sin klient, at advokaten risikerer ikke at være i stand til at opfylde sin vigtige rolle som juridisk rådgiver på den mest hensigtsmæssige måde (jf. i denne retning kendelse af 30.10.2008, Ortega Serrano mod Kommissionen, F-48/08, EU:F:2008:131, ikke trykt i Sml., præmis 35). Retten har navnlig fastslået, at de økonomiske eller strukturelle forbindelser, som repræsentanten havde til sin klient, ikke måtte give anledning til forvirring om klientens egne interesser og de personlige interesser hos dennes repræsentant (kendelse af 6.9.2011, ClientEarth mod Rådet, T-452/10, ikke trykt i Sml., EU:T:2011:420, præmis 20).

35 Det EU-retlige krav om, at ikke-privilegerede parter skal repræsenteres af en uafhængig tredjemand ved Retten, kan således ikke opfattes som et krav, som alene har til formål at udelukke, at fuldmagtsgiveren repræsenteres af sine ansatte eller af personer, der er økonomisk afhængige af denne (jf. i denne retning kendelse af 5.9.2013, ClientEarth mod Rådet, C-573/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:564, præmis 13). Der er tale om et mere generelt krav, hvis overholdelse skal undersøgelse i hver enkelt sag.

36 I det foreliggende tilfælde skal det undersøges, om advokat Jovys tilknytning til sagsøgeren og til den foreliggende sag er forenelig med de krav, der gælder for repræsentation af ikke-privilegerede parter for Unionens retsinstanser.

37 Det er ubestridt, at advokat Jovy har erhvervet 10% af det sagsøgende selskabs kapital fra NG, og at han derfor er den ene af de to anpartshavere i dette selskab. Det fremgår desuden af stævningens punkt 10, at på tidspunktet for den transaktion, hvor advokat Jovy og den anden anpartshaver i det sagsøgende selskab købte sig ind i dette selskab, var »[fordringerne i forbindelse med] de [omtvistede] lån […] blevet vurderet til nul og overdraget til en af de nye anpartshavere i mangel af anden anvendelse«, og at den pågældende anpartshaver havde erklæret sig »villig til at overføre [dem] til hvem som helst«.

38 Den personlige tilknytning, som sagsøgerens advokat havde til sagsøgeren og til den foreliggende sag på det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt, var derfor af en sådan art, at den risikerede at medføre, at advokaten ikke var i stand til at opfylde sin vigtige rolle som juridisk rådgiver på den mest hensigtsmæssige måde.

39 Sagsøgeren og dennes advokat har som svar på Kommissionens afvisningspåstand eller Rettens foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse ikke fremlagt oplysninger, som gør det muligt at udelukke, at der foreligger en sådan risiko i den konkrete sag.

40 Det fremgår tværtimod af stævningens punkt 8 og 12, at denne risiko er til stede i den foreliggende sag, eftersom advokat Jovy ikke har formået at adskille sin stilling og sine personlige interesser som investor og anpartshaver i det sagsøgende selskab fra hans klients stilling og egne interesser. Med henblik på at anfægte tilbagebetalingen af den statsstøtte, som sagsøgeren modtog ulovligt i forbindelse med de

omtvistede lån, har advokaten således for det første gjort gældende, at »[d]e nuværende anpartshavere i det sagsøgende selskab […] ikke [havde] det mindste med anpartshaverne eller kapitalejerne at gøre på det tidspunkt, hvor lånene [blev] ydet«. Han har for det andet anført, at det i forbindelse med NG's salg af dennes kapitalinteresser i det sagsøgende selskab ikke blev anset for nødvendigt at undersøge, om de nævnte lån var ydet på lovlig vis, eller om statsstøttereglerne var overholdt, eftersom »NG i [den overdragelsesaftale, der blev indgået] med dette selskab, havde forsikret [erhververne] om, at NG »ikke havde modtaget offentlige tilskud««. De fremførte indsigelser var rettet personligt mod advokat Jovy og det sagsøgende selskabs anden anpartshaver i deres egenskab af erhververe af NG's anparter i dette selskab og vedrørte ikke sagsøgeren, hvis anparter var blevet solgt.

41 Det må derfor konstateres, at advokat Jovy havde en personlig tilknytning til sagsøgeren og til den foreliggende sag på det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt, hvilket indebar, at han ikke var tilstrækkeligt distanceret fra sagsøgeren som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i præmis 33 ovenfor, til at kunne repræsentere denne i fuld uafhængighed.

42 Det følger heraf, at den foreliggende sag ikke er anlagt i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3 og 4, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglementets artikel 51, stk. 1, eftersom stævningen er underskrevet af Jörg Jovy i dennes egenskab af advokat for sagsøgeren.

43 Sagen skal derfor afvises.

Sagsomkostninger

44 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

bestemmer

RETTEN (Første Afdeling):

1) Sagen afvises.

2) BikeWorld GmbH betaler sagsomkostningerne.

Således bestemt i Luxembourg den 20. november 2017.

E. Coulon
Justitssekretær

I. Pelikánová
Afdelingsformand